LĒMUMI

EIROPAS PARLAMENTA LĒMUMS (ES) 2022/480

(2022. gada 10. marts)

par izmeklēšanas komitejas izveidi, kuras uzdevums ir izmeklēt spiegprogrammatūras *Pegasus* un tai līdzīgu novērošanas spiegprogrammatūru izmantošanu, un izmeklēšanas priekšmeta, kā arī komitejas kompetences, skaitliskā sastāva un pilnvaru laika noteikšanu

EIROPAS PARLAMENTS,

— ņemot vērā 290 deputātu iesniegto pieprasījumu izveidot izmeklēšanas komiteju, kuras uzdevums ir pārbaudīt apgalvojumus un veikt izmeklēšanu par pārkāpumiem vai administratīvām kļūmēm, kas varētu būt pieļautas Savienības tiesību aktu īstenošanā, attiecībā uz *Pegasus* un tai līdzīgu novērošanas spiegprogrammatūru izmantošanu, kas uzstādītas mobilajās ierīcēs, izmantojot IT vājās vietas ("līdzvērtīga novērošanas spiegprogrammatūra"),

— ņemot vērā Priekšsēdētāju konferences priekšlikumu,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 226. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas Lēmumu 95/167/EK, Euratom, EOTK (1995. gada 19. aprīlis) par sīki izstrādātiem Eiropas Parlamenta izmeklēšanas tiesību izmantošanas noteikumiem ([1]),

— ņemot vērā Eiropas Savienības atbalstu tādām vērtībām un principiem kā brīvība, demokrātija, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana un tiesiskums, kā izklāstīts Līguma par Eiropas Savienību (LES) preambulā un jo īpaši tā 2., 6. un 21. pantā,

— ņemot vērā LES 4. panta 2. punktu, kurā atkārtoti apstiprināta dalībvalstu ekskluzīvā kompetence uzturēt likumību un kārtību un aizsargāt valsts drošību,

— ņemot vērā LESD 16. un 223. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu ("Harta") un jo īpaši tās 7., 8., 11., 21. un 47. pantu, kuros atzītas tajā noteiktās īpašās tiesības, brīvības un principi, tādi kā, piemēram, privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība un personas datu aizsardzība, vārda un informācijas brīvība, tiesības uz nediskrimināciju, kā arī tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, un kas pilnībā attiecas uz dalībvalstīm, kad tās īsteno Savienības tiesību aktus, un tās 52. panta 1. punktu, kas pieļauj noteiktus ierobežojumus pamattiesību un pamatbrīvību izmantošanai,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) ([2]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) ([3]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināLsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI ([4]),

([1]) OV L 113, 19.5.1995., 1. lpp.
([2]) OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp.
([3]) OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.
([4]) OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp.

— ņemot vērā Padomes Lēmumu (KĀDP) 2019/797 (2019. gada 17. maijs) par ierobežojošiem pasākumiem pret kiberuzbrukumiem, kuri apdraud Savienību vai tās dalībvalstis ([5]), kas grozīts ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2021/796 (2021. gada 17. maijs) ([6]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/821 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, starpniecības, tehniskās palīdzības, tranzīta un pārvadājumu kontrolei ([7]),

— ņemot vērā Aktu par Eiropas Parlamenta deputātu ievēlēšanu tiešās vispārējās vēlēšanās ([8]),

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un jo īpaši tās 8., 9., 13. un 17. pantu, kā arī šai konvencijai pievienotos protokolus,

— ņemot vērā ANO Vadošos principus uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām ([9]),

— ņemot vērā 2014. gada 12. marta rezolūciju par ASV Nacionālās drošības aģentūras novērošanas programmu, novērošanas struktūrām dažādās dalībvalstīs un ietekmi uz ES pilsoņu pamattiesībām un transatlantisko sadarbību tieslietu un iekšlietu jomā ([10]) un Eiropas Parlamenta ieteikumus nolūkā nostiprināt IT drošību ES iestādēs, struktūrās un aģentūrās,

— ņemot vērā Reglamenta 208. pantu,

A. tā kā nesen ir atklājies, ka vairākas valstis, tostarp dalībvalstis, ir izmantojušas *Pegasus* novērošanas spiegprogrammatūru pret žurnālistiem, politiķiem, tiesībaizsardzības amatpersonām, diplomātiem, juristiem, uzņēmējiem, pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem un citiem aktoriem un ka šāda prakse ir ārkārtīgi satraucoša un liecina, ka novērošanas tehnoloģiju ļaunprātīga izmantošana apdraud cilvēktiesības un demokrātiju,

1. nolemj izveidot izmeklēšanas komiteju, lai, neskarot dalībvalstu vai Savienības tiesu iestāžu jurisdikciju, izmeklētu pārkāpumus vai administratīvas kļūmes, kas varētu būt pieļautas Savienības tiesību aktu īstenošanā, attiecībā uz *Pegasus* un tai līdzvērtīgu novērošanas spiegprogrammatūru izmantošanu;

2. nolemj izmeklēšanas komitejai uzticēt šādus uzdevumus:

— izmeklēt iespējamo pārkāpumu vai Savienības tiesību aktu īstenošanā, iespējams, pieļauto administratīvo kļūmju, ko radījusi *Pegasus* un tai līdzīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošana, apmēru, vākt informāciju par to, cik lielā mērā dalībvalstis, to vidū – bet neaprobežojoties tikai ar tām – Ungārija un Polija, vai trešās valstis pielieto novērošanu tādā veidā, kas pārkāpj Pamattiesību hartā noteiktās tiesības un brīvības, kā arī izvērtēt, cik augstu risku tas rada LES 2. pantā noteiktajām vērtībām, piemēram, demokrātijai, tiesiskumam un cilvēktiesību ievērošanai,

— savu pienākumu veikšanai vākt un analizēt informāciju, lai apzinātu:

— *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanu un darbību un tās iespējamo negatīvo ietekmi uz Pamattiesību hartā paredzētajām pamattiesībām gadījumos, kad dalībvalstis īsteno Savienības tiesību aktus,

— spēkā esošo tiesisko regulējumu, kura ietvaros dalībvalstis ir iegādājušās un izmantojušas *Pegasus* un līdzvērtīgu novērošanas spiegprogrammatūru,

— to, vai dalībvalstu iestādes ir izmantojušas *Pegasus* un līdzvērtīgu novērošanas spiegprogrammatūru politiskiem, ekonomiskiem vai citiem nepamatotiem mērķiem, lai izspiegotu žurnālistus, politiķus, tiesībaizsardzības amatpersonas, diplomātus, juristus, uzņēmējus, pilsoniskās sabiedrības dalībniekus vai citus aktorus, pārkāpjot Savienības tiesību aktus un LES 2. pantā noteiktās vērtības vai Pamattiesību hartā noteiktās tiesības,

([5]) OV L 129 I, 17.5.2019., 13. lpp.
([6]) OV L 174 I, 18.5.2021., 1. lpp.
([7]) OV L 206, 11.6.2021., 1. lpp.
([8]) OV L 278, 8.10.1976., 5. lpp.
([9]) https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf
([10]) OV C 378, 9.11.2017., 104. lpp.

— to, vai *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošana, pārkāpjot Savienības tiesību aktus, ir dalībvalstīs negatīvi ietekmējusi demokrātiskos procesus saistībā ar vēlēšanām vietējo pašvaldību, valsts un Eiropas līmenī,

— iespējamu Direktīvas 2002/58/EK pārkāpšanu vai administratīvas kļūmes dalībvalstīs, ko radījusi *Pegasus* un tai līdzīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošana, jo īpaši attiecībā uz principu, kas nodrošina saziņas konfidencialitāti un aizliedz noklausīšanos, pieslēgšanos, uzglabāšanu un cita veida iejaukšanos vai saziņas un ar to saistīto datu uzraudzību,

— to, vai *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošana dalībvalstīs ir radījusi, izraisījusi vai atklājusi Direktīvas (ES) 2016/680 un Regulas (ES) 2016/679 pārkāpumus,

— to, vai Komisijas rīcībā bija liecības par *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanu pret personām,

— to, vai dalībvalstis ir nodrošinājušas pietiekamas institucionālas un juridiskas garantijas, lai novērstu spiegprogrammatūras nelikumīgu izmantošanu, un vai personām, kurām ir aizdomas, ka, izmantojot spiegprogrammatūru, ir tikušas pārkāptas viņu tiesības, ir pieejami efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi,

— dalībvalstu iespējamo bezdarbību attiecībā uz vienību, kas atrodas Eiropas Savienībā, iesaistīšanos *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izstrādē, izplatīšanā vai finansēšanā, tostarp attiecībā uz piegādes ķēdi tehnoloģiju un tās izmantošanas ziņā, ciktāl ar to tiek pārkāpti Savienības tiesību akti, tostarp Regula (ES) 2021/821, un tostarp gadījumos, kad kādam noteiktam mērķim (piemēram, cīņai pret terorismu) tirgota novērošanas programmatūra tiek izmantota citā kontekstā,

— to, kāda ir Izraēlas valdības un citu trešo valstu loma *Pegasus* un līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras piegādē dalībvalstīm,

— vai, dalībvalstu iestādēm izmantojot *Pegasus* vai līdzvērtīgu novērošanas spiegprogrammatūru, tā rezultātā personas dati ir tikuši sūtīti uz trešām valstīm – jo īpaši (bet ne tikai) uzņēmumam *NSO Group*, kā arī trešo valstu valdībām,

— vai *Pegasus* vai līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošana, tieši vai netieši iesaistot ar ES saistītas struktūras, ir veicinājusi žurnālistu, politiķu, tiesībaizsardzības amatpersonu, diplomātu, juristu, uzņēmēju, pilsoniskās sabiedrības dalībnieku vai citu aktoru nelikumīgu izspiegošanu trešās valstīs un vai tā ir izraisījusi cilvēktiesību pārkāpumus vai aizskārumus, kas rada nopietnas bažas attiecībā uz ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas mērķiem, un vai šāda izmantošana ir pretrunā LES 21. pantā un Hartā noteiktajām vērtībām, arī pienācīgi ņemot vērā ANO Vadošos principus uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām un citas tiesības, kas nostiprinātas starptautiskajās cilvēktiesībās,

— to, vai Padomei bija pietiekams pamats ES kopējās ārpolitikas un drošības politikas ietvaros saskaņā ar LESD 215. panta 1. punktu pieņemt ierobežojošus pasākumus vai sankcijas pret vienu vai vairākām trešām valstīm, ja lēmumā, kas pieņemts saskaņā ar LES V sadaļas 2. nodaļu, ir paredzēts pārtraukt vai mazināt ekonomikas un finanšu sakarus ar vienu vai vairākām trešām valstīm,

— to, vai *Pegasus* vai līdzvērtīgas novērošanas spiegprogrammatūras izmantošanai trešās valstīs bija ietekme uz pamattiesībām, ko garantē Savienības tiesību akti, un vai Padomei bija pietiekams pamats atkārtoti izvērtēt jebkādus nolīgumus par starptautisko sadarbību brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, kas noslēgti ar trešām valstīm saskaņā ar LESD 218. pantu,

— sniegt jebkādus ieteikumus, ko tā šajā lietā uzskata par vajadzīgiem,

— sniegt ieteikumus ES iestāžu un tās deputātu un darbinieku aizsardzībai pret šādu spiegprogrammatūru;

3. nolemj, ka izmeklēšanas komiteja 12 mēnešu laikā pēc šā lēmuma pieņemšanas iesniegs galīgo ziņojumu;

4. nolemj, ka izmeklēšanas komitejai savā darbā būtu jāņem vērā visas svarīgākās norises tās kompetences jomā, kas radīsies komitejas darbības laikā;

5. uzsver – lai nodrošinātu labu sadarbību un informācijas plūsmu starp izmeklēšanas komiteju un attiecīgajām pastāvīgajām komitejām un apakškomitejām, izmeklēšanas komitejas priekšsēdētāju un referentu varētu iesaistīt attiecīgajās pastāvīgo komiteju un apakškomiteju debatēs (un otrādi), jo īpaši izmeklēšanas komitejas uzklausīšanās;

6. nolemj, ka visi izmeklēšanas komitejas sagatavotie ieteikumi būtu jānodod attiecīgajām pastāvīgajām komitejām un apakškomitejām to attiecīgajās kompetences jomās, kā noteikts Reglamenta VI pielikumā;

7. nolemj, ka izmeklēšanas komitejā būs 38 locekļi;

8. uzdod priekšsēdētājai nodrošināt šā lēmuma publicēšanu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.